

Besöksnäringen är viktig för Västerbotten

10 anledningar att stärka vår nya basnäring!

Uppdatering 2021

REGION VÄSTERBOTTEN TURISM

REGION VÄSTERBOTTEN TURISM

VÄSTERBOTTENS REGIONALA TURISMORGANISATION

Region Västerbotten är den organisation som ansvarar för regionala utvecklingsfrågor i Västerbotten.

Region Västerbotten Turism är den del av Region Västerbotten som fokuserar på frågor som rör besöksnäringen.

Välkommen att läsa om varför vårt arbete är viktigt för hela regionen – och alla som bor i eller besöker Västerbotten.

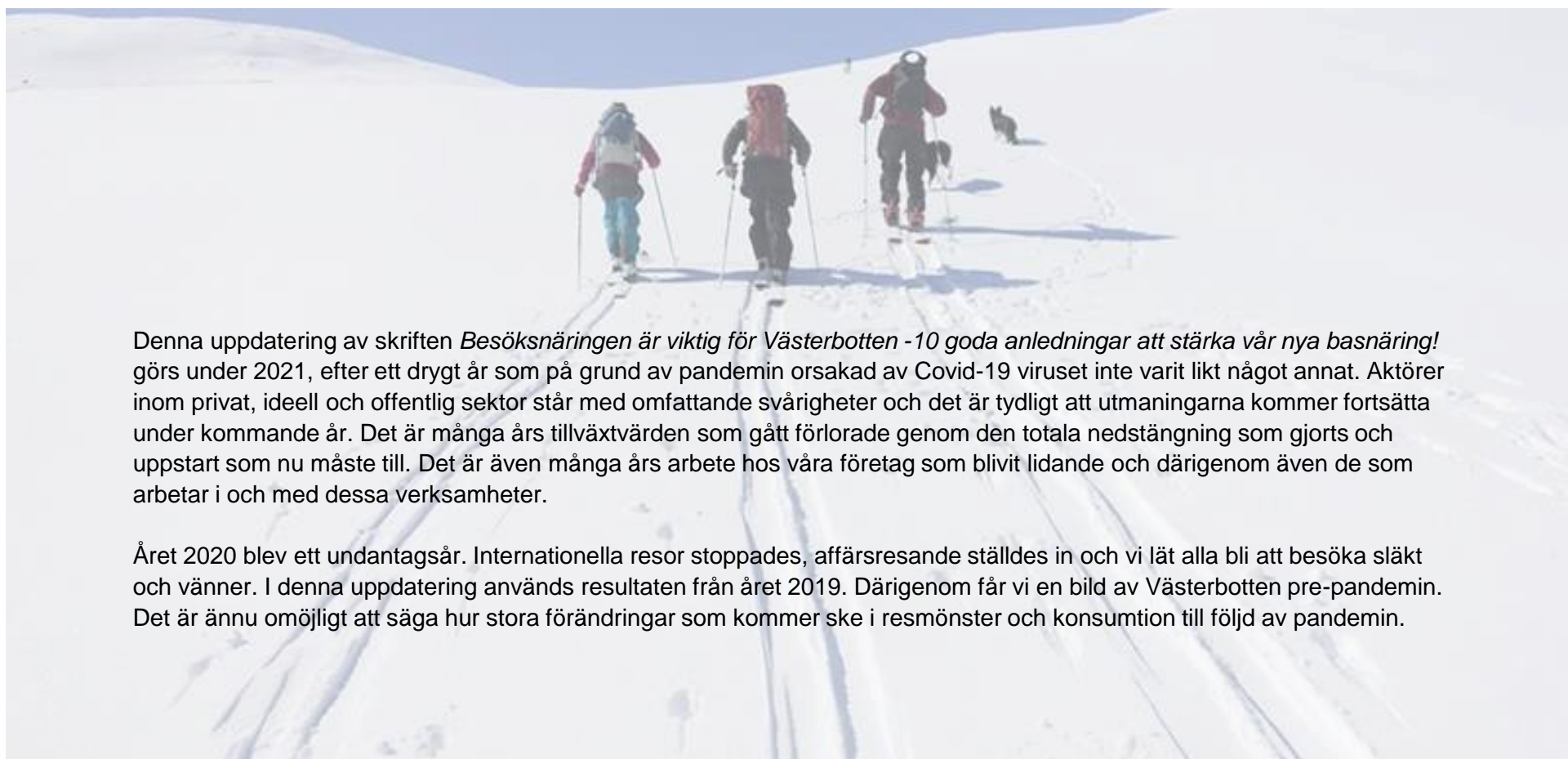
HÅLLBAR TILLVÄXT AV BESÖKSNÄRINGEN I VÄSTERBOTTEN

Region Västerbotten Turisms uppdrag är att verka för en hållbar tillväxt av besöksnäringen i Västerbotten.

En hållbar besöksnäring definieras som en näring som med uthållig lönsamhet levererar upplevelser som motsvarar eller överträffar gästens förväntningar och som ger samhället ett mervärde, utan att äventyra de gemensamma resurserna för kommande generationer.

Vår roll som regional turismorganisation är att vara rådgivare, nätverksbyggare och branschföreträdare. Denna funktion är avgörande för en näring med så många aktörer och intressen som besöksnäringen. Det är också viktigt att den starka tillväxten tas tillvara på ett sätt som sätter hållbarheten i första rummet.

VÄLKOMMEN ATT LÄSA MER OM HUR EN STARK BESÖKSNÄRING ÄR VIKTIG FÖR HELA VÄSTERBOTTEN!

Denna uppdatering av skriften *Besöksnäringen* är viktig för Västerbotten -10 goda anledningar att stärka vår nya basnäring! görs under 2021, efter ett drygt år som på grund av pandemin orsakad av Covid-19 viruset inte varit likt något annat. Aktörer inom privat, ideell och offentlig sektor står med omfattande svårigheter och det är tydligt att utmaningarna kommer fortsätta under kommande år. Det är många års tillväxtvärden som gått förlorade genom den totala nedstängning som gjorts och uppstart som nu måste till. Det är även många års arbete hos våra företag som blivit lidande och därigenom även de som arbetar i och med dessa verksamheter.

Året 2020 blev ett undantagsår. Internationella resor stoppades, affärsresande ställdes in och vi lät alla bli att besöka släkt och vänner. I denna uppdatering används resultaten från året 2019. Därigenom får vi en bild av Västerbotten pre-pandemin. Det är ännu omöjligt att säga hur stora förändringar som kommer ske i resmönster och konsumtion till följd av pandemin.

10 goda anledningar att stärka Västerbottens besöksnäring

En hållbart växande besöksnäring
har positiva effekter
för hela landet och vår region.

Få branscher bidrar så brett
till hela samhället.

Den får platser i både städer och
glesbygd att leva och bli attraktiva.
För besökare, oss som lever här och
de som funderar på att flytta hit.

Den skapar möten mellan
människor, näringar och platser.

Den skapar delaktighet
och arbete för många.

1. Lönsam framtidsbransch
2. En väv av näringar
3. Stora effekter av osynliga befolkningar
4. Skapar jobb
5. Jobb som inte flyttar
6. Mångfald, kunskap och balans
7. Fokus på hållbarhet och ansvar
8. Attraktionskraft
9. Öppnar dörrar till världen
10. Kunskapsbaserad utveckling

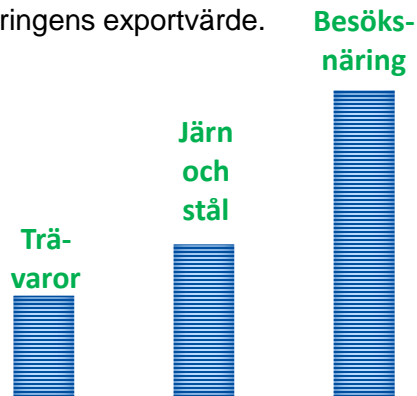
1. Lönsam framtidsbransch

Besöksnäringen är en av världens största näringar och fram till pandemin växte den oavbrutet i både ekonomi och sysselsättning.

År 2019 stod besöksnäringen för 2,5 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP). Det innebar ett bidrag till samhällsekonomin på 127 miljarder kronor det året.

Den totala turismkonsumtionen i Sverige 2019 var 306 miljarder kronor. De utländska besökarna stod för 33 procent genom att konsumera för närmare 100 miljarder. Denna siffra kallas besöksnäringens exportvärde.

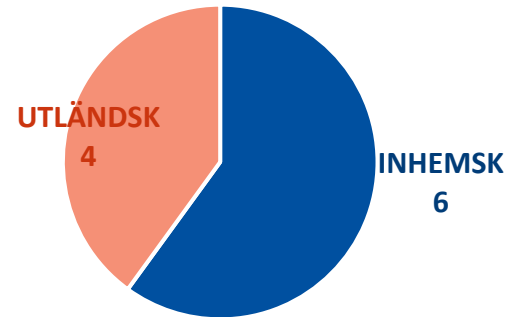
Innan 2019 visade Sveriges Nationalräkenskaper att besöksnäringens exportvärde i Sverige var dubbelt så stort som järn och stål – och tre gånger så stort som för trävaror.

Besöksnäringen växer i Västerbotten.

Den totala turismkonsumtionen i vår region nådde innan pandemin runt 10,2 miljarder kronor per år och ökade för varje år.

Av det stod svenska besökare för ca 61 procent och utländska besökare för ca 39 procent. Det motsvarar 6 respektive 4 miljarder kronor.

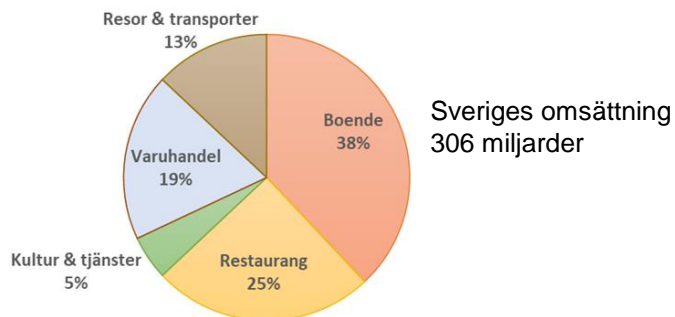

Besöksnäringen består främst av lokalt ägda företag. De tjänster och varor som köps här är därför en positiv utveckling för våra företag och invånare: Vinst och utveckling stannar kvar i länet!

2. En väv av näringar

Besöksnäringen gynnar hela lokalsamhället.

Besöksnäringen väver ihop många olika verksamheter, som handel, hotell, kultur, restauranger, tjänster, evenemang och transport.

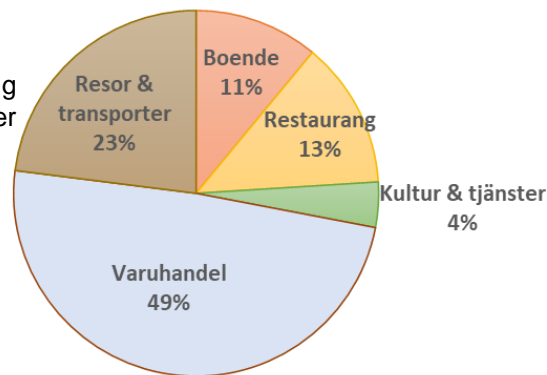

Det är inte bara kommersiella aktörer som är inblandade. Idrottsföreningar, hembygdsrörelsen och andra ideella organisationer är viktiga medspelare för att skapa platser som lockar till besök. Därigenom blir de även platser där man trivs.

De positiva effekterna av en hållbar tillväxt inom besöksnäringen sprider sig i hela samhället!

I Västerbotten går den största delen av besökarnas konsumtion till handeln.

Västerbottens omsättning
10,2 miljarder

Besökarna i Västerbotten spenderar sina pengar på annat sätt än den generella uträkningen för Sverige. HUI Research (Handelns Utredningsinstitut) räknade 2016 ut att här går hela 49 procent av besökarnas spenderade kronor till varuhandel och 11 procent läggs på boende. Det är pengar som stannar hos lokala företag och skapar lokala jobb!

3. Stora effekter av osynliga befolkningar

Även tillfälliga besökare bidrar till att service som affären, bensinstationen och den lokala restaurangen kan överleva.

Fritidshusboende är tillfälliga men återkommande besökare. De syns varken som kommersiella gästnätter eller i folkbokföringen men deras konsumtion här märks.

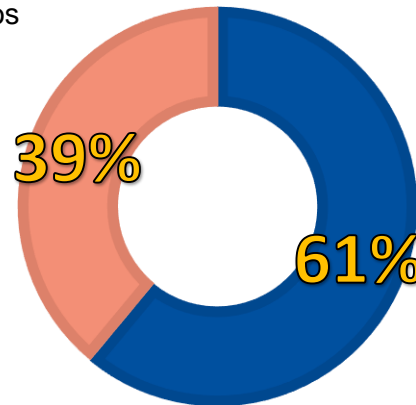
När vi får besök som sover över hemma hos oss eller lånar vårt fritidshus skapar vi möjligheter till försäljning hos handel, restauranger och aktiviteter

Inte heller dessa gäster syns i gästnattstatistiken men de märks hos våra företag!

I Västerbotten finns drygt 30 000 fritidshus.

Det lägger oss i topp-5 av regioner med störst antal fritidshus i landet.

Det innebär att även delar av länet med en liten fast befolkning lockar en stadig ström av konsumenter som bidrar till den lokala ekonomin. Det är inte bara i stora turistorter som besöksnäringen har positiv effekt och potential, utan även längs mindre vägar och mer svåråtkomliga områden.

HUI Research har beräknat att av alla nätter som besökare tillbringade i Västerbotten 2016 skedde 61% hemma hos släkt, vänner och i fritidshus. 39% var kommersiella övernattningar på hotell, vandrarhem, camping och stugor.

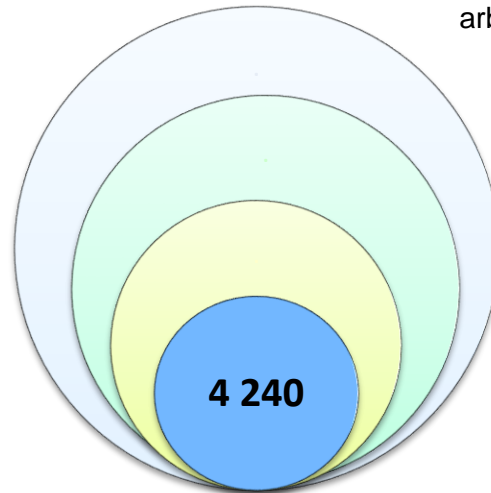
4. Skapar jobb

Besöksnäringen är en sysselsättningsintensiv servicebransch och många av arbetsuppgifterna kan inte utföras av maskiner.

När näringen växer, ökar alltså behovet av personal.

BRANSCHENS STARKA TILLVÄXT VAR INTE EN TILLFÄLLIG TREND

Under åren 2000 till 2010 ökade besöksnäringens sysselsättning med 34 procent medan den generella tillväxten av Sveriges sysselsättning låg på 16 procent. I Sverige beräknades besöksnäringen sysselsätta runt 126 000 personer per år innan 2020.

I Västerbotten stod besöksnäringen för 3,2 procent av alla jobb under året 2019.

Det innebär att 4 240 jobb skapades inom näringen. I tillägg till dem kommer alla de jobb som skapas som tack vare besöksnäringens verksamheter.

Hela 11 procent av de sysselsatta i Västerbotten arbetar i en bransch som berör besöksnäringen.

Lönsamheten bland turismföretagen i norra Sverige har ökat och skapat möjligheter för nyanställningar. Nästan vart fjärde turismföretag hade ökat antalet anställda under åren innan pandemin.

5. Jobb som inte flyttar

Många verksamheter inom besöksnäringen är platsbundna, eftersom de bygger på lokala attraktioner.

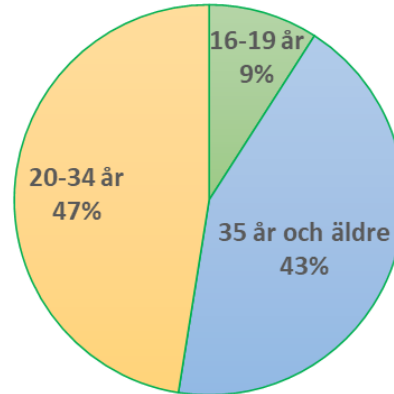
I motsats till tillverkningsindustrin kan produktionen inte flytta till andra platser där t ex lönerna är lägre.

För de vars arbetsplats flyttats ut kan arbeten inom besöksnäringen ge möjlighet att hitta en ny inkomst på hemmaplan.

Flera arbetsuppgifter kan utföras utan en specifik utbildning eller tidigare erfarenhet. För den som behöver hitta nya vägar eller inte tidigare varit inne på arbetsmarknaden erbjuder besöksnäringen möjligheter att komma in.

Besöksnäringen skapar jobb som är en första ingång till arbetsmarknaden för unga.

Besöksnäringen är ofta det första jobbet för unga, både som extrajobb och efter avslutad skolgång. Besöksnäringens tillväxt skapar alltså möjligheter för unga att bo kvar efter skolan. Varierande arbetstider och uppgifter passar ofta för den som ännu inte byggt bo och vill ha utrymme för egna upptåg. Ju starkare besöksnäring vi har, desto mer lockande är det att bo kvar.

I hotell- och restaurangbranschen är 43 procent 35 år eller äldre, 47 procent är 20–34 år. 9 procent är 16–19 år.

Det är här många får sitt första jobb!

6. Mångfald, kunskap och balans

Besöksnäringen behöver många olika kompetenser och skapar arbeten för många.

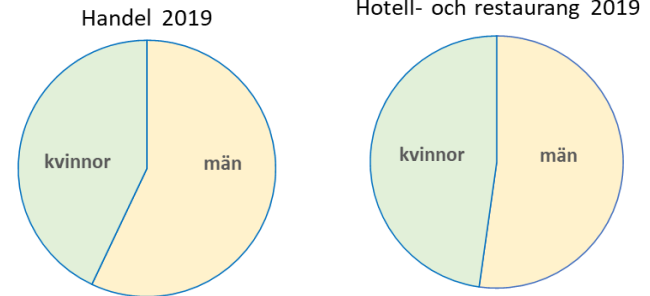
Besöksnäringen skapar en arbetsmarknad där internationell erfarenhet och kunskap är en konkurrensfördel. På en global marknad behövs både språk och förmågan att möta andra med värme och kunnande.

Besöksnäringen skapar möjligheter för människor med olika bakgrund. Genom att människors olika erfarenheter och kompetenser tas till vara blir regionen mer attraktiv att både besöka och leva i.

I Västerbotten drivs flera turismföretag av personer som kommit hit från andra länder. Deras kunskap är en tillgång för alla aktörer i länet. Genom att träffas och utbyta kunskap stärker vi länet som destination på ett sätt som formella utbildningar har svårt att leva upp till.

Besöksnäringen är en ny, balanserad basnäring.

Den kompletterar regionens traditionellt mansdominerade basnäringar. Det bidrar till en mer varierad och attraktiv arbetsmarknad som kan locka fler att söka arbete i Västerbotten.

Handel och hotell- och restaurang är två branscher inom besöksnäringen. I Västerbotten utmärker sig dessa två i jämförelse med andra sektorer genom att de har en tydligt jämn könsfördelning.

7. Fokus på hållbarhet och ansvar

Hållbarhet är i fokus för besöksnäringen.

Under de senaste åren har konsumenternas krav på hållbarhet ökat. Småskalighet, lokalproducerat och närhet till naturen ligger i topp på trendmätningar och önskemål hos våra besökare.

Bland de trender som ses finns *Soft adventure*. Det handlar om "lagom" äventyrliga upplevelser av natur och kultur med mat, boende och aktiviteter av hög kvalitet gällande utförande och värdskap.

Detta ger Västerbotten en unik möjlighet att etablera sig som destination på en marknad som är villig att betala lite mer, för att uppleva mycket. Det skapar intäktsmöjligheter utan ett stort antal besökare. Därigenom värnas de naturliga attraktionerna, så att den turistiska tillväxten kan ske på ett hållbart sätt.

Region Västerbotten Turism har utvecklat en unik arbetsmetodik för hållbarhet och samverkan.

Den baseras på Global Sustainable Tourism Councils kriterier och ligger till grund för begreppet Västerbotten Experience (VX). Genom VX har RVT skapat en samlade punkt för Västerbottens privata och offentliga aktörer.

VX underlättar arbetet med den ofta svårhanterliga relationen mellan besöksnäring och hållbarhet. Arbetet med hållbarhet är också ett effektivt verktyg för kommunikation. Resenärer både i och utanför Sverige visar ett allt tydligare intresse för natur och miljömedvetenhet när de väljer sina upplevelser.

Västerbotten utmärker sig – både genom vår natur och vårt sätt att ta hand om den!

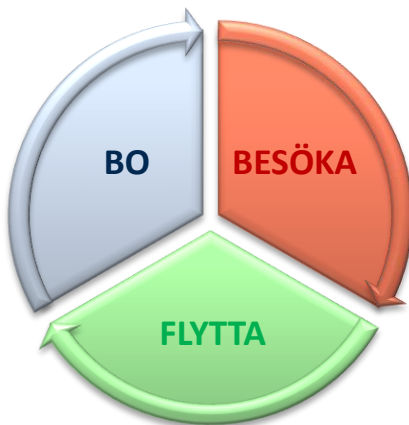

8. Attraktionskraft

En plats där folk trivs att bo, dit lockas andra till besök.

Besöksnäringen handlar om attraktionskraft. När branschens producenter har möjligheter att stärka sitt utbud och erbjuda hållbara produkter med hög kvalitet sätts även en guldkant på tillvaron för den fasta befolkningen.

När platsen är attraktiv att bo på blir den även aktuell för nyetableringar och investeringar. Därigenom är grundbulten i besöksnäringen även en grundsten i bygget av en stark och attraktiv plats för människor och näringsverksamheter av många olika slag.

Västerbotten lockar för allt!

Profilen som hållbar destination är inte bara aktuell för besökare. Hållbarhet och ett rikt utbud av fritidsmöjligheter, lockande bostadsmiljöer och spännande företagsetableringar är avgörande för besluten att flytta hit. Eller att bo kvar.

Tack vare universitet och andra utbildningsmöjligheter är Västerbotten ett attraktivt alternativ för den som vill studera. Under studietiden kommer ofta familjen på besök och vill ta del av platsens utbud. Dessutom finns goda möjligheter att det som var tänkt som en tillfällig plats under studierna, blir ett medvetet val att bo kvar på.

Västerbotten står inför utmaningen att locka till inflyttning, kvarboende och nyetableringar.

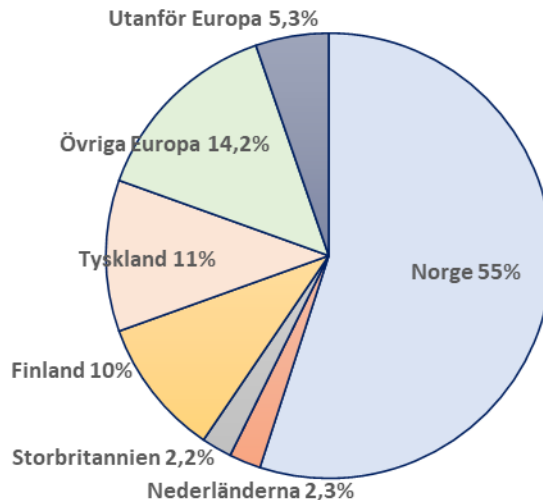
Genom att stärka besöksnäringens aktörer och strukturer blir vi ett livsval för ännu fler!

9. Öppnar dörrar till världen

Besöksnäringen spelar en stor och viktig roll för att sprida en positiv bild och kunskap om Västerbotten.

Våra gäster är ofta köpstarka och nyfikna. Våra utländska gäster uppskattar det stora utbud av upplevelser, orörd natur och den svenska livsstilen som de möter här.

Region Västerbotten Turism har strategiska samarbeten som skapar möjligheter för den utländska marknaden och länets företag att mötas och göra affärer. Genom digitaliseringsprojekt ökar verksamheternas möjligheter att synas och bli bokningsbara för alla gäster, var de än bor.

Nästan två miljoner gästnätter per år.

Antalet kommersiella övernattnings i länet ökade under de fem åren fram till pandemin med 17 procent.

År 2019 ökade antalet övernattnings på hotell, vandrarhem, stugby, camping och annat förmedlat boende i Västerbotten med 2 procent jämfört med 2018. Både inhemska och utländska gästnätter ökade under året, de svenska med drygt 2 procent och de utländska med 1 procent.

1,898.059 gästnätter 2019

1,445.333 svenska

432.726 utländska

10. Kunskapsbaserad utveckling

Besöksnäringen är en komplex sammansättning av näringar, utbud och marknader.

Det finns stora potentialer att hämta men utan rätt kunskap kan skadorna av utvecklingen bli oåterkalleliga och möjligheter gå förlorade för att de inte uppmärksammas.

Behovet av kunskap för utveckling av besöksnäringen beror bland annat på att många verksamheter bygger på kommersialisering av våra fria gemensamma tillgångar såsom naturområden och kulturarv. Dessutom krävs samspel mellan många olika behov och uppdrag och förmågan att hålla ett övergripande perspektiv. Till exempel är transporter och service som är avgörande för besöksnäringen även grundläggande för den fasta befolkningen.

Vi är starkast tillsammans!

Västerbottens besöksnäring består av en stor mängd företag som med kunnande, uthållighet och mod driver sina verksamheter.

Västerbottens 15 kommuner, de lokala destinationsorganisationerna och den regionala turismorganisationen arbetar med att skapa strukturer som gör det möjligt att utvecklas på ett långsiktigt hållbart och lönsamt sätt.

RVT har sedan 2014 arbetat målinriktat med att stärka Västerbotten som en hållbar destination. Genom att rekrytera med fokus på utbildning, erfarenheter av hållbarhetsarbete och kommersiellt nyttjande av känsliga miljöer har vi byggt upp ett RVT med unik kompetens. Genom vår både specialiserade och breda kunskap är vi en kunskapsresurs och partner för såväl privata som offentliga aktörer i länet. På så vis kan vinsterna tas tillvara och potentiella negativa effekter undvikas.

Besöksnäringen är viktig för Västerbotten!

Besöksnäringen växer och blir en allt viktigare faktor för Västerbotten.

Region Västerbotten Turism, turismföretagarna och destinationsorganisationerna vill tillsammans med våra kommuner ha en pågående dialog där beslutsfattare, näringsliv, akademi och civilsamhället tillsammans bidrar till en konstruktiv utveckling.

**TILLSAMMANS SKAPAR VI EN LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR
TILLVÄXT AV BESÖKSNÄRINGEN I VÄSTERBOTTEN!**

KÄLLOR

HUI Research (2017) Regionala turismeffekter
Västerbottens län 2016
Norrlandsfonden (2018) Norrlandsfondens
Konjunkturbarometer
Oxford Economics (2020) Turismen i Västerbotten 2019
SCB, scb.se
Tillväxtverket (2018) Fakta om svensk turism 2017
Tillväxtverket (2018) Turismens årsbokslut 2017
Tillväxtverket (2020) Turismens årsbokslut 2019
VISITA (2018) Besöksnäringen i siffror
Visit Sweden (2018) Trendrapport 2018
Västerbottensdatabasen

**Besöksnäringen är viktig för
Västerbotten**
10 anledningar att stärka vår nya
basnäring!

Uppdatering 2021

REGION VÄSTERBOTTEN TURISM